

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Философски факултет
Специалност „ФИЛОСОФИЯ“
Учебна дисциплина
„СВЯТ, ЕЗИЦИ, ОНТОЛОГИИ“
Преподавател: Проф. СЕРГЕЙ ГЕРДЖИКОВ

Тема 3.

СВЕТЪТ КАТО ФОРМА

План

Светът и неговата форма

‘Форма на света’

‘Светово поле’

Следствия от формата на ‘световото поле’

Антропоен принцип. Човешката форма и Вселената

Формулировки

Форми (сфери) на антропоност

Антропо насоченост на еволюцията на Вселената

Ентропия и антропоен принцип

Обяснение на антропоността

Отговорност на наблюдателя

Форми

Форма – дефиниция и запазване на форма

Определеност на форма

Живата форма е в живо състояние

Органична форма

Виртуална относителност на формите

Неопределеност на формата

Презентация

Светът и неговата форма

‘Форма на света’

Този свят има форма. Намираме света един и същ в различни моменти. Различни хора намират света един и същ. Различни същества живеят в един и същ за мен свят.

Дефиниция: *Форма на света*: форма на феноменалното единство, което светува жива форма.

‘Форма на света’ реферира всичко, което намираме в човешкия свят като трайно и неизменно на фона на живота. Усещанията са същите в комбинация, действията могат да се подредят в пространство и време и можем да ги координираме с другите. Това е реално, защото светът се запазва. „Светът се запазва по форма“. Всеки път ако се откъснем от опора, ще паднем на земята. Трябва да дишаме, за да живеем. Птиците летят, а рибите плуват.

‘Форма на света’ е понятие аналогично на ‘закономерност’. Всевъзможните ‘законали природата’ са изрази на запазването на формата на света. Но ‘форма на света’ не идва, за да замени ‘законите на обективната действителност’, а за да изрази *определеността* на това ‘да си това същество’, която се проецира в научното разбиране за ‘законали на обективната действителност’.

‘Светово поле’

‘Поле’ е динамична форма на пространство, определена от динамични тела.

В науката са постулирани гравитационно и електромагнитно поле. Исторически ‘сила’ (Нютон) е заменена с ‘поле’ (Айнщайн) – ‘изкривено пространство около гравитационна маса’.

‘Светово поле’ е виртуално понятие, а не реална същност. Това е концепт, който реферира група динамични феноменални форми, зависими от една жива форма – ‘източник’ на полето.

Дефиниция. *Светово поле*: пространство-време, определено по форма (‘кривина’) от живата форма.

Това е множество феномени, оформени, поместени и динамични относно (‘около’) едно живо тяло. ‘Светово поле’ реферира *света на жива форма*, както ‘зрително поле’ реферира *визуалното поле на окото*. Зрителното поле е световото поле в модуса зрение.

В това поле феномените са органично цялостни и така оформят феноменален свят. Изразът ‘определено от живата форма’ е условен. Живата форма „създава светово поле“, в което динамиките на формите на света са определени от нея.

Светово поле – ‘кривина’. Полето е пространство с форма и граница, а не празно безформено безкрайно пространство. Феноменалният свят има форма и граница, а не е безформен и безкраен.

Дефиниция: ‘*Кривина*’: релативно определение на реална форма на континуум относно виртуална ‘правина’ или неутрално, ‘евклидово’ пространство.

В този смисъл човешкият свят е ‘изкривен’ от човешкото тяло, възприятието е ‘илюзорно’ променено относно виртуално ‘действително’ положение на нещата. Зрителното поле тогава ще е изкривено спрямо едно неутрално пространство. Визуалното пространство ще е изкривено (например Риманово) спрямо правилното (Нютоново) пространство.

В *Специалната теория на относителността* пространствената форма зависи от инерциална система. Това е изключително важно за теорията, развивана тук. Науката стига до форма на света, отнесена към перцептора. В още по-силна степен това става в квантовата механика.

Ние не живеем в свят, а живеем света. Окото не се намира ‘в’ зрителното поле, а ‘го оформя’. Човек не е форма ‘в’ света, а ‘оформя света’.

Следствия от формата на ‘световото поле’

„И нищо в зрителното поле не дава възможност да се заключи, че то се вижда от око“ (Витгенщайн, *ЛФТ*, 5.633). Живият индивид в света е подобен на око в зрителното поле, което то вижда, но не на моето око в моето зрителното поле. Виждам моето зрително поле, но не и око си. Виждам око и средата на друг зрител, но не и неговото зрително поле.

Индивидът е отделен телесно от околната среда и от другите индивиди. Но индивидуалният жизнен процес като преживяване ‘да си това същество’ не е отделен от процеса на света.

Следствие. Няма ‘обективен свят’, ‘независим от възприемане’.

Следствие. Няма ‘трансцендентален субект’, ‘на който’ е ‘даден света’.

Следствие. Няма форма: ‘субект–обект’ в света.

Формата ‘субект–обект’ (‘Аз–свят’), е виртуална проекция на ‘индивидуално тяло–среда’. Но тялото се вижда в среда само като феноменална структура. Така в живения свят се отграничава тяло на жив индивид, поставено в нежива среда и наред с други живи индивиди.

Следствие. Жизненият процес, взет като качество на тяло, е индивидуален. Светът е в единствено число. Оттук проекцията за ‘иманентност’, привилегирован достъп’, ‘субективност’ и ‘трансцендентност’ спрямо другия.

Оттук проекцията за ‘първо лице’ на опита. Не са достъпни усещания, възприятия, представи, мисли на друг индивид, но е и смислен въпросът за тази достъпност. Въпросът как точно вижда другият е отвъд смислената сфера.

Световите и формите на живот си съответстват.

Жива форма – процес – жива форма ↔ свят – време – свят.

Колкото по-близки са видовете, толкова по-близки са световите им. Ние най-добре усещаме бозайниците. Усещаните, възприемани, мислени, говорени и правени форми са такива, каквато е живата форма.

Съответствието е съответствие по форма. Светът съответен на определена жива форма. Нашият свят е човешки, неговата форма е човешка, каквато е нашата жива форма.

Формите в един свят си съответстват (имат една форма).

Светът има една форма – живата форма.

Следствие. Една форма съответства (съгласува се с) на другите форми в един и същ свят. Видимите форми в света на хората съответстват на чуваемите и мислимите.

Следствие. Понятията имат нагледни. Не можем да мислим форми, коренно различни от видимите.

Плановите и модусите на реалността си съответстват: зрението на слуха, сетивата на мисленето и на говоренето, всичко това – на поведението.

Светът е органично цяло, също като тялото. Феноменалните структури са органични и цялостни, подобно на органичните структури в тялото. Небе, земя, камък, растение, животно са органични перцептивни цялости преди именуване. Те ‘пакетират’ квалитети в неделими цялости със смисъл – феномени.

Неизводимост на свят от тяло. Съответствието не е ‘логическа зависимост’, а ‘корелация’.

Може ли да се изведе сетивният свят от тялото, щом си съответстват? Може ли да се изведе формата на чуване от формата на виждане? Може ли да се изведат мисли от възприятията?

Не. Просто разбираме съответствието. Да се търсят причинни връзки между тяло и свят, мозък и усещане, е виртуална проекция, излизаща отвъд смисъла. Няма изводимост и необходимост на корелацията между дължина на вълната и цвят. Ето тук пряко се сблъскваме с необяснимостта на света.

Тези твърдения съответстват на съвременната физиология на мозъка.

Развитието на зародиша – синтез на живата форма. Масивно потвърждение на теория на световата форма, каквато се развива тук, е ембриологичният процес на морфогенеза.

Антропоен принцип – ‘човешка форма на Вселената’

Формулировки

‘Антропоен принцип’ е твърдението (наблюдението), че живеем в ‘изключителна Вселена’. Принципът цели да обясни уникалността на Вселената, в която хората живеят и познават: начало, константи и отношенията между тях, история.

Физиците установяват, че Вселената има форма и тази форма съвпада с най-подходящата за човека. Вселената би могла да бъде съвсем различна. Вероятността да имаме този свят, в който живеем, е нищожно малка. Това се отнася за *началните условия* на еволюцията на Вселената, за нейните *фундаментални константи* и за *еволюцията на Вселената* до появата на човека. Гравитационна и електромагнитна константи, както и отношението между времето на съществуване на живота и времето на съществуване на Вселената, са сякаш специално подбрани.

Слаб антропоен принцип е твърдението, че наличието на наблюдаващия човек ограничава възможностите за Вселени, начални условия, константи и история.

Силен антропоен принцип е твърдението, че Вселената е само тази, в която хората живеят. Тя е проектирана и се развива в посока към живота и разума. Останалите варианти са безсмислени. Разглежда се в един порядък живот и човек, а в две степени Вселената и Земята са *зооморфни* и *антропоморфни*.

Лудвиг Болцман. Високата космическа подреденост, в която живеем, е невероятно рядка статистическа флукуация. Редът във Вселената е флукуация на много по-вероятното безредие.

Ричард Файнман. „И така, станала е флукуация, а сега ние наблюдаваме как всичко тихомълком се връща към хаоса“ (Фейнман 1968, 122). Флукуацията е възможна само локално и е обкръжена от равновесие.

Джон Бароу. Дори само нашето съществуване води след себе си строг подбор на типове вселени, които бихме могли да познаваме (*Barrow, Tipler* 1986).

Със самото си съществуване наблюдателят ограничава предмета на наблюдение (*Картър*). Вселената е така изотропна, защото ние сме тук (*Хокинг*).

Форми (сфери) на антропност

Физиците обособяват няколко форми на антропност или сфери на антропност:

1. Начални условия на съществуване на Вселената.
2. Фундаментални константи.
3. Еволюция на Вселената.

Ричард Файнман. Строежът на физическия свят се определя от ред наблюдаеми числови съвпадения. Много от основните свойства на Вселената се определят, всъщност, от стойностите на фундаменталните константи на природата като G (гравитационна константа), a (електромагнитна константа), m_p (маса на протона) и т. н. *Тези свойства биха били свършено други, ако изброените постоянни имаха стойности, които са леко различни от наблюдаемите*. Ясно е също, че за възникване на вселена, макар и слабо приличаща на наблюдаемата, трябва по удивителен начин да взаимодействат много, явно не свързани помежду си области на физиката.

Антропна насоченост на еволюцията на Вселената

Разширението на Вселената е сякаш изчислено за възможността за живота и нашето съществуване. Ако Вселената се разширяваше твърде бързо, нямаше да се образуват галактики, а после звездни системи и планети, годни за живот. Ако Вселената се разширяваше твърде бавно, тя щеше да колапсира, преди да се появят условия за живот. При това скоростта на разширение а Вселената се съгласува със съдържанието на енергия.

Според космолозите животът във Вселената не може да възникне, докато поне едно поколение звезди не завърши цикъла си. Ако няма толкова време, няма и звездни системи. Ако мине повече време и минат няколко поколения звезди, става много студено.

Вселената е една и тя е годна за живота и човека. Вселената изглежда като цяло неизменна. Това е съвсем естествено на фона на човешкото присъствие в нея и особено на краткия човешки живот. Тъй като тя е очевидно подредена, изглежда трябва да е била сътворена.

Вселената „трябва да бъде такава, че нея на някой стадий от еволюцията би могъл да съществува наблюдател“.

Вселената е приспособена и нагласена за съществуването на наблюдател в нея. Законите на физиката и началните условия са нагласени така, че да гарантират появата и еволюцията на живота до разумния наблюдател.

Субективна интерпретация. „Вселена, в която няма място за наблюдател, е безсмислена. Реална е само онази вселена, която е познаваема. Такава вселена трябва да притежава условията, необходими за възникване на разума, колкото и да са били неправдоподобни“ (Дэвис 1985, 144).

От гледна точка на квантовата механика съществува ансамбъл от състояния в осцилираща Вселена, която се разширява и колапсира. Възможна е и ситуацията на съществуване на огледални светове (електрон наляво, електрон надясно при измерването) (Дэвис 1985, 149). Двата свята съществуват, но на макроравнище не взаимодействат един с друг.

Квантовото състояние на Вселената е неопределено теоретично. То е суперпозиция на изключващи се възможни светове и истории (Файнман). Но така или иначе възможностите си остават само на теория, а е налице именно тази Вселена, в която сме ние.

Земята има форма, корелирана с нашето съществуване

Вселената е твърде голяма, за да се съотнася конкретно с живота и човека на Земята. Земята е в тесния смисъл на думата нашият свят.

Джеймс Лавлок показва, че Земята е много специално място физически, химически и биологически. „Където и да открием твърде невероятно съчетание от молекули, там сигурно ще присъства живот или някой негов продукт. А ако забележим такова разпределение в глобален мащаб, тогава може би виждаме нещичко от Гея, най-голямото живо същество на Земята“ (Лавлок 1996, 50). Лавлок представя възможни варианти на планетата Земя без живота като абстрактен равновесен свят. Малки са разликите между стойностите за безжизнената Земя и тази, която е налице: „едва 4-процентно увеличаване на атмосферното ниво на кислорода би било достатъчно да изправи света пред опасността от огромен пожар“ (Цит. пр., 54).

„Животът на тази планета е много силна, издръжлива и приспособяваща се същност и ние сме само малка част от нея“ (Цит. пр., 57).

Земята е единственото познато ни небесно тяло, на което има живот, и ако всяко същество описваше своите условия на живот на тази планета, сигурно би намерило, че живее в специален свят, пригоден за негов дом. Медузата със своите 95 % вода се чувства добре както на плитко, така и на огромни дълбочини. Човек със своите 75 % вода ще бъде сплескан на неколкостотин метра дълбочина. Ако медузата описваше своя свят, тя не би се сетила за ‘свръхналягане’ и би се учудила, че светът е така специално устроен за нейното съществуване.

Ентропия и антропен принцип

Ентропията и антропната форма на Вселената са свързани. Ентропията е *неопределеност*, а Вселената е *определена* като годна за човешки живот *всрещ неопределено голямо множество възможни* Вселени. Предполага се, че Вселената е започнала историята си от състояние на висока подреденост, за да се спусне постепенно към пълния хаос. Това е ‘термодинамичната стрела на времето’, която съвпада с ‘психологичната’ (Хокинг). И двете

пък се извеждат от ‘космологичната стрела’, посоката, в която Вселената се разширява, според анализа на Хокинг в *Кратка история на времето*.

Този тип анализ се основава на предположения, които са непроверими в опит.

Следва да се обърне *детерминацията* на посоката на времето. Неговата посока е *ефект на жизнения процес*.

Самият хаос и реда са определени само спрямо живота.

Обяснение на антропността на Вселената е: светът има човешка форма.

Ентропийният анализ полага заблуда в основата си – разликата между ред и безредие се постулира като нещо обективно, независимо от наблюдателя. Ентропията расте заедно с времето, което ние преживяваме опитно.

Понятията за обективни вероятности и величини са проекции на реално наблюдаемия свят. Така обърната, картината избягва нелепото предположение, че светът е ‘направен за човека’ или ‘случайно възникнал за човека’ независимо от самия човек.

Феноменалният поток на времето е в основата на понятията за време. В бъдеще редът расте, но само локално, където сме ние. В *Специалната теория на относителността времето* има смисъл само в отправна система, която в акта на измерване съвпада с измерващия и се измерва само в съседство с него.

Според Втория принцип на термодинамиката *ентропията в света расте*. Във Вселената *редът намалява*. Ако неживата среда се движи винаги към хаос, то това е равносилно на *движение на живота към ред*.

Антропност значи, че възприятието с живо тяло намира такъв свят, в който човек не само съществува и е възможен, но е и подреждаща форма.

Дж. Бароу пише: „Много наблюдения на естествения свят, въпреки априорната необичайност, се представят в тази светлина като неизбежни следствия от нашето съществуване“ (Barrow, Tipler 1986, 145).

‘Отговорността на наблюдателя’

Вселената *трябва да е такава*, че в нея на някакъв стадий да може да съществува наблюдател. Вселената е *приспособена* за съществуването на живота. Законите на физиката и началните условия са *нагласени* така, че да гарантират появата и еволюцията на живота. Това като телеология е радикален отказ от традиционната концепция за научно обяснение. Учените често говорят – сериозно или полу на шега за Сътворението. Да си спомним Нютон и Айнщайн. Стивън Хокинг не прави изключение.

Според възгледа, че светът е нещо наблюдаемо, Вселена, в която няма място за наблюдател, е безсмислена. Реална е само онази вселена, която е познаваема. Такава вселена трябва да притежава условия, необходими за възникване на разума, колкото и да са били неправдоподобни.

Обяснения, в които уникални състояния се приемат за *необходими за наблюдателя*, се коренят в неадекватна нагласа към статуса на уникалните състояния (форми) в света. Нютоновата механика, Общата теория на относителността, квантовата механика и молекулната биология са пълни с невероятни състояния и форми.

Парадокс на обективността

Обективността е естествена в научната нагласа. Добавям: в рамките на доминиращата субект–обектна парадигма. Когато изключваме наблюдателя, после обаче се налага да го включим принудително, като неизбежна съставка за обясняване. Това става в Теория на относителността, в квантовата механика и в астрофизиката.

Когато пък включим наблюдателя, не знаем как да го опишем емпирично и теоретично. Само когато уредът на наблюдателя определя състоянието на системата, както е в квантовата механика, наблюдателят ‘е там’.

Форми

Форма – дефиниция и запазване на форма

Дефиниция. *Форма*: пространство-времева определеност в светово поле.

Форма значи ограниченост в пространството и времето, ред, структура. Формата е определеност, а определеностите могат да са реални и виртуални. ‘Форма’ реферира: суперструна, атом, кристална решетка, полипептид (ДНК); клетка, орган; ДНК, вирус, бактерията *E. Coli*, бозайника *Canis Lupus*, нашия вид *Homo Sapiens*. ‘Форма’ реферира: буква, йероглиф, цифра; дума, число; текст, статуя, картина; лък, тенджеря, пистолет; сетивна форма, навик, понятие, идея.

Формите са *групирани*: атоми от определени валентности, нуклеинови киселини, клетъчни органели, ДНК и РНК, белтъци, нервни клетки; едноклетъчни, бозайници, хоминиди, оръжия, машини, скулптури, идеи.

‘Форма’ може да се идентифицира винаги, когато има смисъл. Ако разпознава повтаряща се черта на поведение като *форма*, откриваема в еднакви, различни и дори в най-различни обстоятелства, аз мога да овладя тази форма. ‘Форма’ тук не е отнесено към ‘съдържание’ или ‘материя’, а към безформие, хаос.

Формите се запазват, докато синтезът им компенсира разпада.

Определеност на форма

Формите са определени в световото поле.

В потока на светуването формите са реални динамични феномени. Като знаково дефинирани формите са виртуални динамични понятия. Артефактите са виртуални смислени форми.

Формата е определена относно безформие, хаос.

Формата е определена относно други форми.

Безотносително формата е неопределена, т.е. няма форма.

Формите обменят енергия със своя фон (‘среда’).

Формите се разпадат. Това е обобщена формулировка на Втория принцип на термодинамиката: Ентропията в света нараства безгранично. Локално ентропията може да се запазва или да намалява временно. Това е възможно в отворените системи.

Формите се променят и обезформят при смяна на позицията, мащаба, дистанцията. Когато приближаваме визирана форма, обектите се увеличават, а после изчезват. Когато отдалечаваме визирана форма, обектите намаляват, а после изчезват. По подобен начин дистанцията и мащабът оформят, променят и обезформят другите усещания. В микроскоп виждаме увеличен образ при фокусиране и до определена степен на увеличение, а след това го губим. Представяме си невидими молекули и атоми, на равнището на които отсъства видимата макро-форма.

Формите са устойчиви състояния във ‘фазово пространство’. Термодинамиката дава добро понятие за формите като *метастабилни състояния, състояния-атрактори* във фазово пространство. Това се свързва успешно с развиваното тук понятие за ‘светово поле’. Формите са устойчиви, резистентни на промяна. Между тях тече вещество, енергия и информация, но те не се разпадат от това, а се поддържат (Пригожин, Стенжер 1989, 11). Формите все пак се разпадат при ентропия над определена стойност.

Реални форми (феномени):

– квалия, възприятие, представа, спомен, очакване; емоция, чувство; нагласа, мисъл; сънен образ, халюцинация; акт, навик...

Формите оформят слоеве, подредени един ‘под’ друг: усещания, неща-процеси, езикови форми, понятия.

На всяко ниво формите са потопени в безформие, редът е потопен в хаос.

‘Формите’ са бавни за нас процеси. Човек е краен в пространството и времето и нашето тяло е единствената мярка, по която определяме времево и пространствено каквото и да е. Ние намираме форми, чието възникване и преход временно не отчитаме и именно това ги прави *форми*. Много бързите процеси не възприемаме като форми. Много бавните процеси отчитаме по следи.

Формата задава граница. Формата има граница и чрез нея е определена, отделена от фона или другите форми. От атома до живото тяло всички форми имат граници. Формата може да се вземе като разграничителна линия между ‘вътре’ и ‘вън’, ‘отсам’ и ‘отвъд’. Тя отграничава живо от неживо, сетивно от несетивно, възприемаемо от невъзприемаемо, мислимо от немислимо, вътрешно от външно, тяло от среда.

Множествата еднакви форми са сводими до ‘една форма’. Един знак е все същият, независимо кой екземпляр от знака е налице. Когато изследваме форма, която се повтаря в множество екземпляри, не е нужно изследване на всички или на определен статистически значим дял от тях. ДНК има една и съща стереохимична форма в различните клетки. Сериите химически реакции в клетката са едни и същи. Достатъчно е изследване на единични случаи.

Виртуални форми (артефакти):

– цифра, йероглиф, дума, понятие; изречение, формула, теория; лък и стрела, микроскоп, компютър; сграда, **статуя, картина**, музикално произведение...

Динамика на форма

Динамика на формата: процес; *времева определеност* на формата в светово поле.

Процесът е свързан с други процеси в световия поток в серия или паралел.

Динамиката е такава, каквато е формата. Динамиката е определена от формата. Доколкото формата е определена, динамиката е определена.

Определянето на формите става относно живата форма. Когато определям феномен като ‘храна’, ‘опасност’, ‘полезен предмет’, ‘вреден предмет’, ‘моя територия’, ‘чужда територия’, това явно е така. Когато обаче определям ‘обективно’ нещо като ‘камък’, ‘вода’, ‘планина’, ‘река’, аз не го отнасям пряко към моя жизнен процес. То не е нито полезно, нито вредно. И все пак то е феномен – форма и динамика, които са оформени в потока на моя човешки индивидуален свят. Следователно тези неутрални форми са все пак отнесени към живата форма и са части от картата на света, в която тече моя жизнен процес.

Формите в света са пространствени и времеви редове.

Формите са редове. Такива са:

– *симетрия* в пространството;

– *ритъм* във времето.

Особена форма е изразена в *мировите константи*: постоянни безразмерни числа, характеризиращи отношения между фундаментални величини.

Навсякъде, където групираме форми, откриваме смисъл:

– уравнения, характеризиращи постоянни съотношения между величини;

– множества знаци в език;

– мрежа от езикови правила: граматика;

– семейства езици и артефакти;

– повтарящи се пътища на мислене: мисловни нагласи;

– повтарящи се действия с една и съща форма, навици;

– повтарящи се форми на социален живот: ритуали, церемонии, обичаи, традиции...

Тези редове се определят чрез свои смисли в жизнени процеси на ресинтез на живи форми: клетка, организъм, популация, вид; човек, език, култура.

Формата е описуема като информация със смисъл.

Информация преди ‘смисъл’ е разнообразие без определеност, без форма.

Но дори хаотична последователност може да стане съобщение, стига да ѝ се предаде смисъл, и *с това вече тя има форма*. Една хаотична поредица от знаци може да стане парола и

с това придобива форма. Един ключ има същата форма и без да отваря. Но той е ключ за тази врата само когато има формата на нейната ключалка.

Виртуалните форми са смислово определени и дотолкова носят информация. Информацията идва в света чрез смисъла – момент от светуване, проектиран в жизнен процес. Генетичната информация е форма, която се ресинтезира (репликация) и транслира от ядрото на клетката към другите нейни органели (епигенеза). Доколкото я приемаме като информация, ние я определяме като *програма*, която се изпълнява, интерпретира и синтезира жизнен ред.

По същия начин информацията в нашия колективен живот е онова, което транслира формите между индивидите от една група и прави възможна организацията на колективния живот.

Живи и неживи форми

Неживите форми са временни термодинамично неравновесни състояния.

Живите форми са временни термодинамично неравновесни състояния, чиято динамика е насочена към тяхното запазване. Живите форми се запазват, като подреждат веществата и използват енергията, приемана отвън – асимилация. Живите форми се запазват, като отделят разпадните продукти. Формите се запазват, доколкото е възможно при безусловния стремеж към разпадане (термодинамично равновесие).

Неживите форми са неживи относно живите. Определянето на неживите форми става относно формата на живота. Определянето на неживите процеси и вериги става относно жизнен процес. Животът има една форма и това е ресинтезът, компенсиращ спонтанното разпадане. Този ресинтез е възможен чрез живата форма – такава система, чиято активност синтезира разпадащите се вещества и форми. Живите форми се пораждаат от други живи форми. Живите форми се репродуцират в други, подобни живи форми.

Всички живи форми се разпадат след период на експанзия.

Живата форма е в живо състояние

Живо състояние. Състояние на живата форма, което я прави жива. Живата форма се ресинтезира и в това е жизненият ъ процес. Състояние на динамичен ресинтез, в което спонтанният разпад е компенсиран от синтеза на живата система.

По аналогия с физично състояние, което се определя от мрежа стойности на параметри, живото състояние е мрежа от състояния на органични форми, множество определения на места моменти на синтезиращата се жива форма. Живото състояние е стабилно състояние далеч от равновесието. Живото състояние е описуемо като самата жива форма, далеч от своя разпад.

Относно генетичната програма живото състояние означава ред, съответен на програмата.

В живо състояние се преживява свят.

Виртуални форми (артефакти)

Виртуалните форми се синтезират. Формите са резултат на разпознаване и описание, например ‘черна дупка’ или ‘японското ритуално поведение’ (‘ката’).

От звездни конфигурации се образуват ‘съзвездия’.

От много измерени данни се образуват таблици, линии в графики и уравнения. (Тихо де Брахе).

От много данни се оформя теория. Птолемей, Кеплер.

От много постъпки на човек се оформя ‘характер’.

Формата на естествения език

Това е формата на родния ни език, който учим от родителите си и заедно с нея научаваме какво има в света и как той е устроен. Тази форма на езика, която ни рисува и света, остава за цял живот. Само радикален крос-културен опит, преселване в чужда култура в детството, може да замени изключително сложната постройка на нашето местно описание с чуждо местно описание.

И все пак този крос-културен трансфер на индивида е възможен, защото отиваме отново при хора. Това, което е невъзможно, е да отидем при друг вид и да живеем нормално като човешки същества, каквито сме.

Модалните категории са разтворими в ‘серии форми’. В света няма възможности и необходиминости. Има реални процеси. Възможностите и необходимостите са виртуални категории.

Процесите се повтарят, доколкото формите се ресинтезират. Степента на повтораемост прави процесите ‘възможни’ в различна степен и крайната степен виртуално е 1, което съответства на необходимост. Реално няма необходимо следване на два процеса или две състояния.

Модалните категории: възможност – действителност – необходимост се разтварят от формите в серии. Става въпрос за степени на сила на връзки и гравитация на форми.

Неопределеност на формата

Формата със своята граница е определена само относно фона. ‘В себе си’ тя може да се окаже неопределена или ‘плаваща’. Формите са ‘завихряния’ в потоци.

Формите са еластични, неопределени, непостоянни. Те се разпадат в хаос.

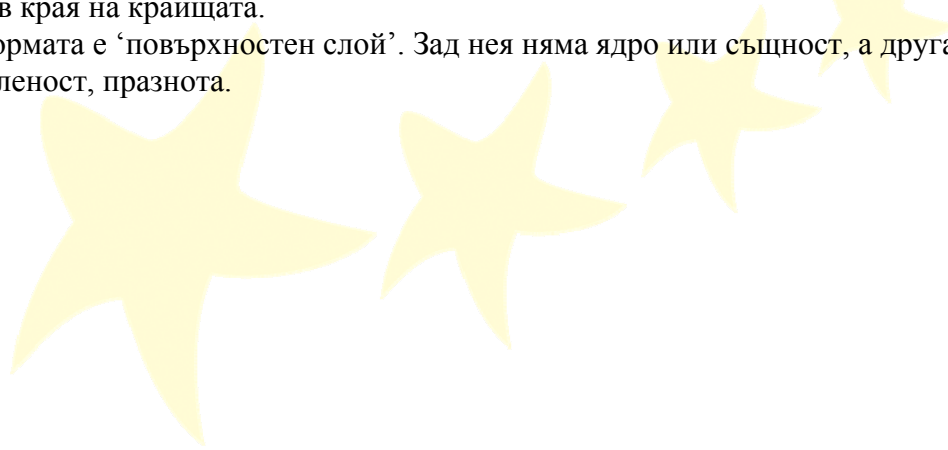
Всяка форма в близък план или в далечен план се разтваря във фона (в хаос).

Когато усиляваме визията на форма с помощта на увеличение, има една граница, отвъд която увеличението води отвъд формата – тя се разтваря.

Това ‘поведение’ на формите е феноменно, а не есенциално. Формите са феномени.

Разпадане на формата. Формите са състояния далеч от термичното равновесие. Тези състояния са временни и променливи. Системите се стремят спонтанно към равновесие. Те се разпадат в края на краищата.

Формата е ‘повърхностен слой’. Зад нея няма ядро или същност, а друга форма или хаос, неопределеност, празнота.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ“
Известна със скъпото качество

